

Landskap: Södermanland Upptecknat av: H. Fagerström
 Härad: Hansbo härd Adress: Växjö
 Socken: Kiruna socken Berättat av: Gjalmur Söderquist
 Uppteckningsår: 1937 Född år 1881 i Åslebygd.

Uppteckningen rör

"Söderquistska gävnenhet i Åslebygd."

Tunshäll.

Arl. 1 - 5	Nagel om gävnenhetens ann.
6 -	Sagor man kan
7 - 8	Gävnenhetens värden
9 - 25	J. gävnenhetens lokalen.
26 - 40.	J. verkstadens

Skriv endast på denna sida!

40 sv.d.
indl. 39 fotot

Bruk de särskilda hantverken för garnet d. v. s. beredningar av linne och strim. Det var nämligen nödvändigt för människan att tidigt upptäcka ejusmodi medel för att få tillräcklig beredning för användning som tröster.

Lämnat från en tröster i sitt betyg dels i tekniken i yrket och förmånen. Redan på 1900-talet minnas hon om s.k. "bar-kare". Skonakunna har
ungefärligt rätt att själva bestämma

sitt beteende tiller, varför gen
verigitet en lång tid var frie-
het och enskärighet. Men
på 1600-talet började gvarna
organisera sig i stam och föd-
rade monopoldrifter. En speci-
alisering gjorde sig snart tillgång
gällande inom yrket, och man
började milja på "loguna-
ren", som endast fick sätta
med gräve under före bres-
ching av sand- och strandlåder,
"karduransmäkaren", som en-
dast fick arbeta med kah-
fär-sten och annan färre vär-
tar. Slutligen började man
nas "sämskumakaren", som

5442

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

Föräldrigat de varken sätts
frade "älg-, hjort- och ren-
skinnens". Det talades också
om "Skinnaren", som mot-
svarande, var si om kalla
körsnär.

De stora prisen på
1600-talet sattes lädervarorna
i omlopp, och det kunde ses in-
dans tröle lärverkning för de
förra och nu lebende. Eftersom
man inte bojade man vid bered-
ningen om barken intedrevs
med ek-bark. Dessa
var dock med stor förtjung på
aldras spridning hos os
under 1700-talet, och fär-

45442

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

Skriv sedan i bokan av
1800-talet enghetsma gavri-
er finns o antagligenas på
landsbygden. Gavrierna
vares snabbe upp fram-
föratt i Söderlandet, gya-
nat av tillgången till
sk-bark. Blott dessa
gavria gavrier trivda
sig på det mit. omr.
utan Birketorps - Kraks-
mila o. Rösterbo. Det
är det gamla Södergavri-
erna gavrier, som fö-
rfant sigs av gavrierna
fins. sng. Södergavri. Föd
1843 d. 14 okt. men den

5
5442

me innhörs nu saven
Hjälmar Söderqvist. Där
på är nu ingen bered-
ning i stora skala som
förr, men ännu arbetar
dock gärnares Hjälmar Sö-
derqvist med undanför den
på samma sätt som han
fader gjort — till och
nu är det gammalt —
ja myggammalt hantverk.
Han denas fru för mig
i den min det är utj-
lyst sitt yrke och läser
mig to en liten prägat
lägenhet minne.

5442

Saxemannen, sann i
född d. 2/11 1881, är en tro-
värdig man, han med stor
vise och intresserat till dessen-
tider gavnerit och den där
förekommande långa räden
av invandrare procedurer, han
ingå i tidskriften

Tidag vistka gavnerit
är ej oläst intressant och
syklets synpunkter utman även
därför att byggmästaren
gavnerit och Tidag vistka 60-
90 år innanför ha gam-
la aror och är en bygg mästare
som man ej hittar på
världen. Vi se tydigt på

5472

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

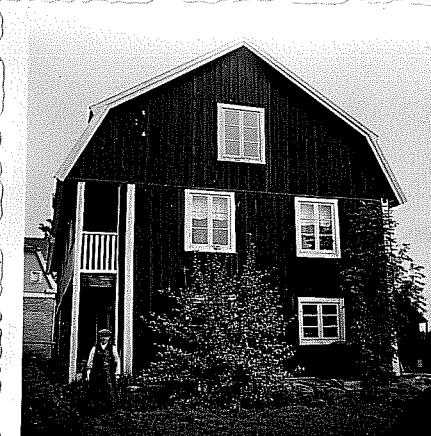
Tidens här medan byggmästare
varken ett vanligt visende

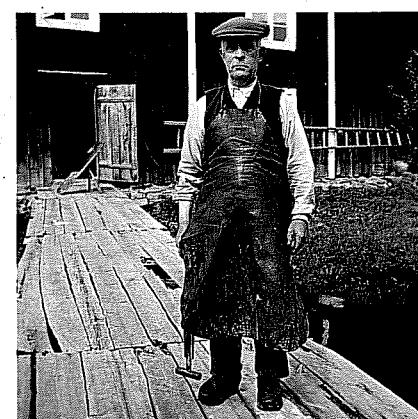
Foto. M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

Ågaren säger, att den är siktad
100 år gammal. På nedre och
övre värningarna är gavlen ej be-
tiget, medan bostaden är in-
synd i mellanvärningen, till
silkens en trappa. Huset är di-
rectt nästan, som synes i
bilderna. Ågaren sätter här

a.

b.

Foto: M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

iförl sitt under arbetet an-
vände "läderföble" på den
fin baksidan av gaverniet vid
i dammen belägna fräbrygg-
gan. Han färs om ej åtta gå-
tig års gaverningshet olika
omskriftiga avdelningar.

För att bli rörd och pris-
verd sätta mig utta läggeras hundarna
ut per den i rimande vatten
i den s.k. "Ucklärar". Söder-
quists vatten emellertid van-
liggör lägga dem i dam-
men bakom gaverniet, var-
från en fräbryggan ledde de
tyste vid. Utan kus de
siktigt fiskas upp, men de

Vektor

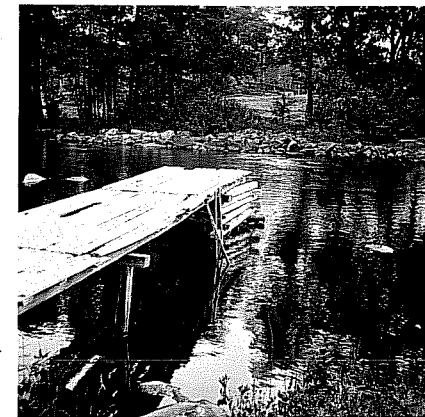

Foto:

M. Fagerström

läggas i det s.k. "Träskbadet," där
 de får ligga i 14 dagar. De tas
 emellertid upp i blåink, och
 kalken rives runt i bassängen
 ur. Törlig urt har före den en
 Kattbad + 3 ft. Träskbassängen
 med nästan kobäsliknande
 botten, där mylorna läggas

Kattbad

5442 11.

npp. Var det en av dem här en
träd av 180 cm. höjd och
djupet.

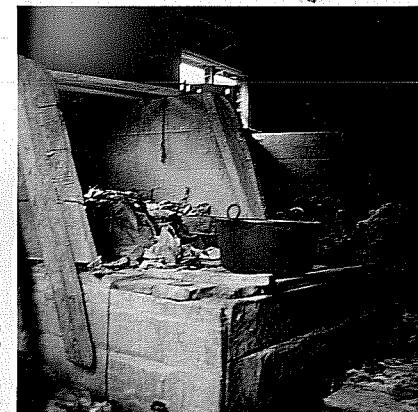
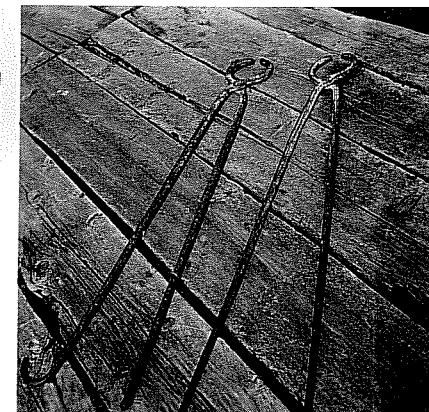

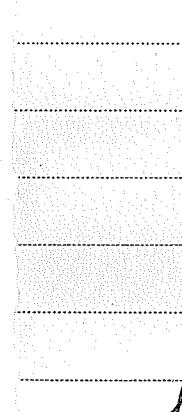
Foto: M. Fagerström

5442

Ti hundrur läggas i eller ka-
gas upp ur kalksten begagnas
härft avsödla längre in och en
längd av 106 cm. samt
den s.k. hundkatten, van skepp
är 230 cm. långt.

a

b

Foto: M. Fagerström

Långuna.

Skriv endast på denna sida!

Hundkatten.

5442

Kalvskälet visar om di är
di mestadels "rörig", ett red-
skap av tråd. Skälet har en
längd av 242 cm och ej åter
trädet vidom 33 cm. och 17 cm.

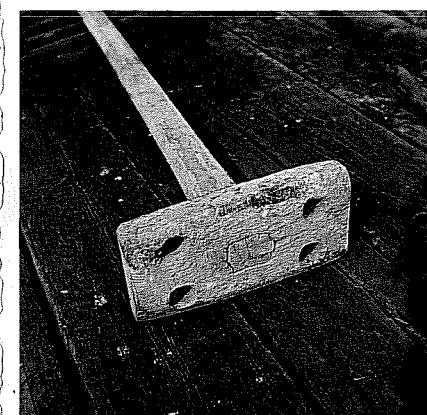

Foto: M. Fagerström

Di hunden lever tillräckligt
länge i kulturboden tas de upp
och få ges ut i 3 procedurer:
"Härning", "Falsning" och
"Skövning". Varje härning
innehåller, anger, ja numret.
Härst färgen mänskigen tar
från hunden.

För detta är -
då mål ur -
världen den
i bilden av -
bildskede kri.

Van d. s. s. t. k.

"härningar",

Lan har en
längd av 64 cm.

Foto: M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

15.

5442

Den är svagt böjd. I bilden
har se i en hög markningsställning.
Nästa pris -

ans van den

s. k. "Fabs-
mingen", och
här till an-
vändes "Fab-
sen" och den

s. k. "Fabs-
bokken".

Den "Fabsen"

finns här i bilden i föl-
jande sida. Rödskäpet är
56 cm. längd i spets 2 olika
landställningar. Härst den här

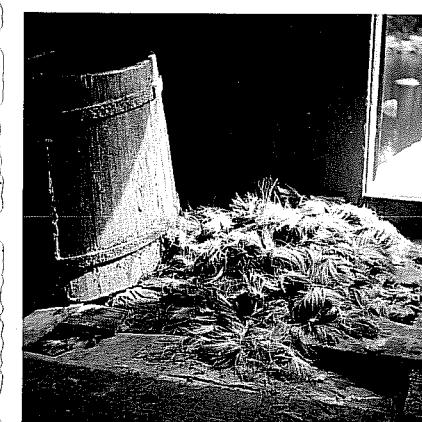
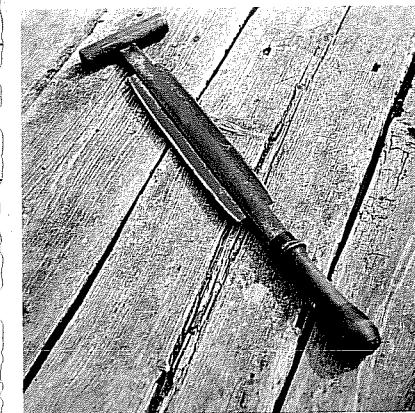

FOTO: M. Fagerström

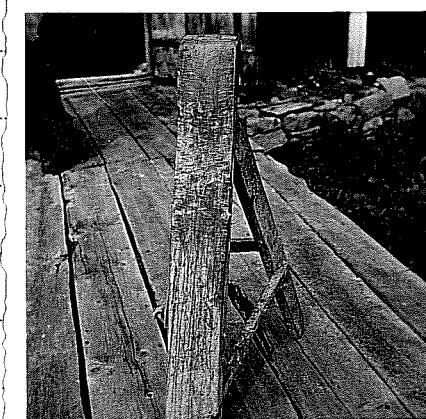
16.

5442

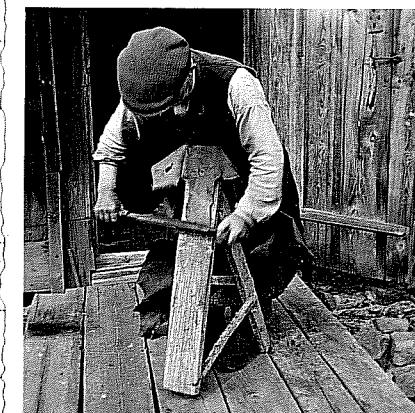
fästs kitta -
 i slan av, och
 vi lägger in -
 den upp på
 den här på an -
 teckna "fäl -
 tsboken".

a

b

c

Fästs bokenFästning?

Skriv endast på denna sida!

Foto:

M. Fa -

9er -

Ståna

17.
5442.

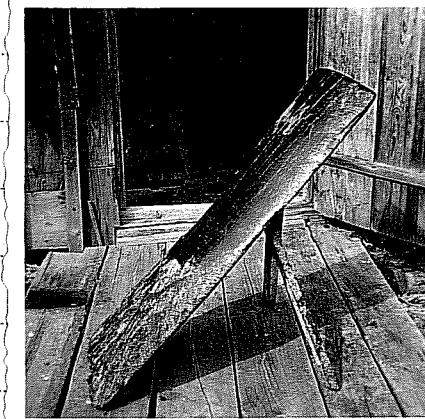
Under "Korningar" s.k. "Kores"

ligger en med "Korkniven"

som minnats likvad häktui-

ver ut har Damms längd
64 cm. Stadens läggas upp på
en liknande bok, som med
falsningar, minstes d.s.v. "bon-
men". —Korning

a

b

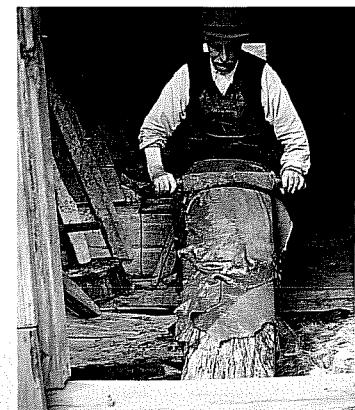
KorknivenBonmen

Skriv endast på denna sida!

Foto: M. Engström

18.

5442

a

b

"Skörning" FOTO: M. Fagervik

Detta "skörningen" heter
"renskörningen", varit klara,
önn u. in skåras Gott med
"skärkniven".

renskör-
ning.

5413

Nästa procedure i bered-
ningssättet är att handarna läggs
i "pyren", där kallt vatten dras
med. "Pyren" är en slags god-
mig som bl. a. har fått upp-
givet att mycket upp mervidat.
Det är nog från 8 dor. På detta
följer "strykta".

Pyrs på bärn-
men" d. v. s.

Krisellen spr.

Par med den
s.k. "pyrtni-
ven", det fl
an. längd
redskap.

Skriv endast på denna sida!

FOTO: M. Fagerström
"Pyrtniv"

Pyren.

Strykta pyr

20.

5442

Efter detta frågas hur man ska
upps i rinnande vatten.

Först följer den viktigaste pro-
cessen i beredning av den
s. k. "barkninga eller garninga".
I bilden lägges di i väk-
draja kar (s:a 3 m. i dim.),
som ligg i marken, li sät-
de obetydligt stöder upps i
jordytan. I dessa väckningar
kar, "barkkaren", är av gran-
os och bark gjort bort, i
viken in dansa få ligga i
14 dar. H gånger, och varje
gång tas den gamla och
frisk bort, vilket my. bark
lägges i. Vi se just gava-

barkning

FOLKLIVSARKIVET
LUND

M5442
521

21
5442

re Söderqvist framför sitt nu
"barkträd", som vi hittat här
härle upp av en handarsa.

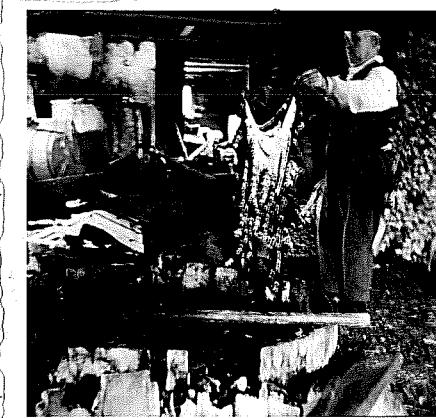

Foto: M. Fagershius

186

Det är ingen avundvärd doft, den pris.

Skriv endast på denna sida!

22.

5442

des, di han sät i dessa bok-
kvar. Ni hundrur sättes in
ungevalle, lägger ut de åter
på borden, och "köttsei-
dan" görs fin "genom att
köttvalen tas ur. De är
alltså nu givna ut och står
näp i 3:e väningen i verk-
staden för värde bered-
ning. Alla nu bekanta
beredningsmoment hara förtj-
gitts i 1:a väningen, den be-
fint sig i 2 rum — i det
en a befinsa sig "kalkaren"
— och i det andra "bok-
karen". Iman si legga
nu näp i verkstaden och

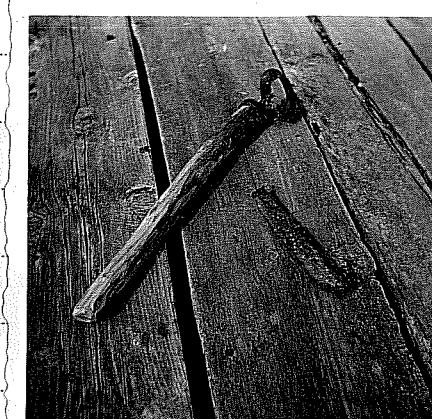
23.

5442

ta vi ha en kith på några
andra sällskapsmöten för gau-
mingen. Vi ha sittandes i
på verktyg, "Barkie-sharp" och
"Barketrim", för barkans hugg-
ning.

a)

b)

Foto: M. Fagerström

"Barkie-sharp."Barkie-sharp o Barketrim

Skriv endast på denna sida!

24

5442

För korsningens en

utanför har följer mit och
då hoppas en "Gask-mann"
och en "Gask-sämp". Nu
denna finns emellertid nu
endast obetydliga delar kvar,
varför jag ej hinner få ut
gummi vid en delar.

I samma man kan
Gask-Karen ringmanna finns
och i en ny, där han by-
tades av Horn-delar.

25
5442

För vatten - oft trädupphållt-
ning finns där s. p. red.
och — "ösgyttan" —
och den s. k. "gåveripum-
pen".

"Ösgyttan"
är helt
enkelt en
med stift
försedd
"knuffing".
"Gå-
veripum-
pen" som
är ändes

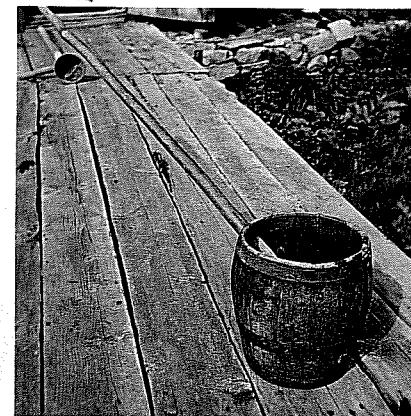

Foto: N. Fagervik

Att fina dammen pumpar in
vatten i karren, är en koppa

Skriv endast på denna sida!

5442^{26.}

Den komfuktionen finns i
väl ganska få av bilderna
na hämtat

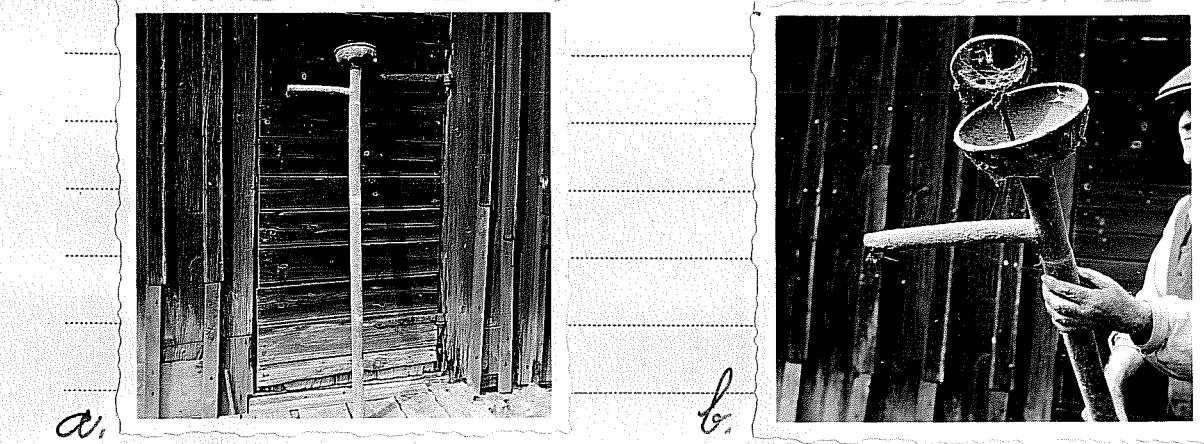

Foto: M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

27.
5442

Varktyggen lägger sig
vändande på sina beständiga plat-
ser. De olika knivarna, som finns
i formen omöja sig myndigt från
varandra, har sätts i deras före
dromslott av
sexta kniv-
ståndet i ett
hörn.

Vi läm-
na dig gav-
ningsloka-
lerna för att
följa undan-
vas värare be-
redning upp
i verkslädan.

Foto: M. Fagervik

Skriv endast på denna sida!

28.

5442

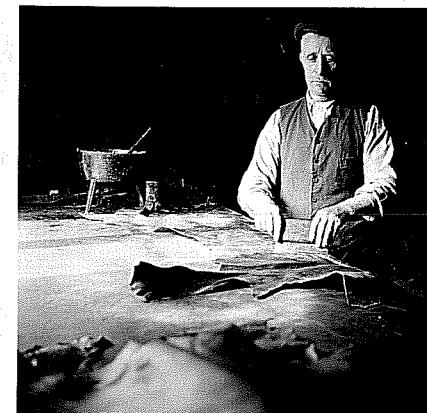
Västtider. Göte är ett par
 rum ett minne av en tids
 I det stora fönstret vid
 gavelfärget är hängt bort,
 och där ligges en handduk upp
 och smijas in på kortsidan med
 en av haptkortet baly och han
 bestårde smijas och hängas
 så upp till förkning. Tu-
 den dessutom smijning före-
 gär, hara de körnats, är att
 röta q iitt ur dem. Då de
 är halvtors "vaster" de med
 ett litet "vastkrym" och en "väs-
 ter" på tordet. Det är
 hänsidan, nornsidan, den lebend-
 icas sida. Handduken "väska" väster

Skriv endast på denna sida!

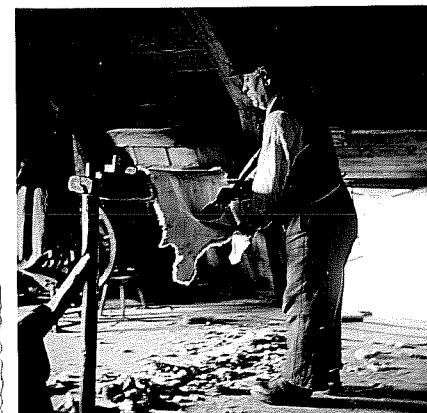
Västtarskaps-
räckning

29.
5442

med den. o. k. "Kungsdrickan"
Därin Männens huden färt

a.

b.

Foto: M. Fagerström

"Varkning"

"Kungsdrickning"

Över en bunt, ti ska den mit-
ter riktigt färt. Här en han-
den hälleq gavare si i handen
och med den andra före verktyget.

Skriv endast på denna sida!

30.

5442

Foto:

M. Fagerström

"Skäppstrikna"

Längden = 54 cm., Bredden = 24 cm.

Den skäppstrikningen sätts in,
som tydligt på bilden. Gjärva
rest kapet består av ett jäm
ganska skäppt och försedd med
skäpp som upp till här gjort, liksom det

Skriv endast på denna sida!

31.
5442

vis används van gans fast
i armbågen av munk händer,
som bilden härmeden visar.

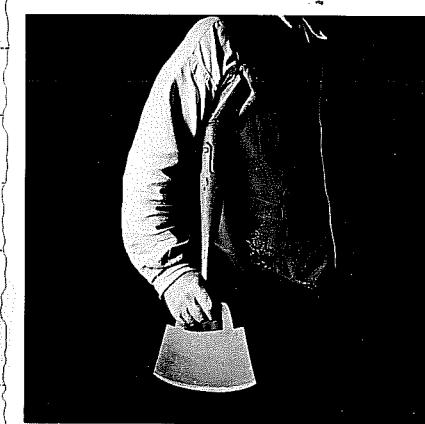

Foto: M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

Han kan kanske se,
att minnen är åtta färdi-
ga — men hängs där-
igen. Numre återstår minnes-
processen, innan minnen
är färdiga för att vara åt-
ta (vit omvälvandeordet).

Till sistan minnes
åter in, att hässidan "pa-
nas" — men ej med tely.
Ty du har den ej har den
hittig dig svarta person.
Minnen hängs på upp-
tak förrän det hängs upp,
och du de snart hängs han
med, väntar den ännu flera bussningar.

33.

5442

De "Götas" med "breseljadrak"
och snyttas med jämrväta,
bör fiende av ihopknott och
barkt och jäm. Det skall va-
ra ganska jämhet, men
intet. De får också snyggas
och smörjas sedan igen, varefter
de på Gässidan "rikas" med
"nötkjäm", li de synkorna già
må. Därefter häringar de upp
till bord! Gässidan görs dier-
te ren fin smörjan, varefter
de få häringar att par tim-
mar. Gässidan snyttas över
med tråd. Här de då fortsett,
äls de färdigas att "innras"
och läggas ihop.

Skriv endast på denna sida!

33

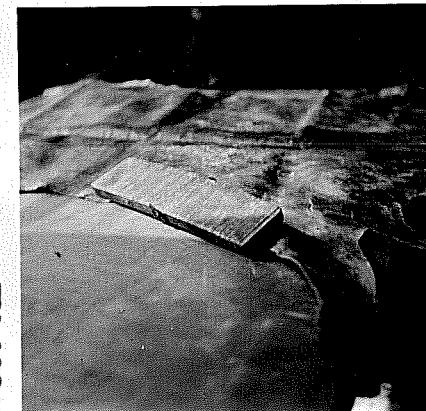
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

riktning

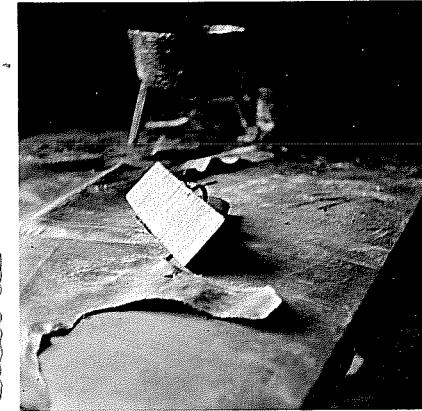
34.

54.42

Skimmen är mycket svårt
Detta har de blivit
behantning med de verktyg
som kallas "huvudvirk"

a.

b.

Foto: M. Fagerström

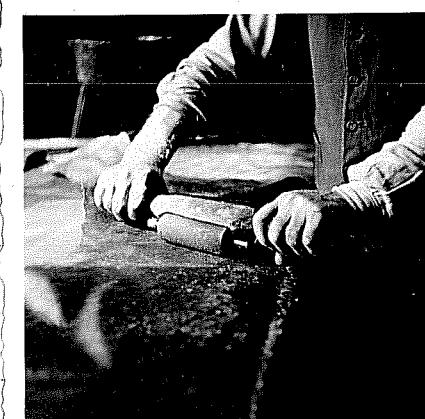
Det är huvudsakligen kav-
huvudvirket som uppmyg-
gas med detta.

Skriv endast på denna sida!

35.

5442

Skinnet möns (ring) göres
genom att den s.k. "månn-
mullen" törs över skinnets
yta och ges det ett primitkt
mönster.

mönstring

a

b

Foto: M. Fagerström

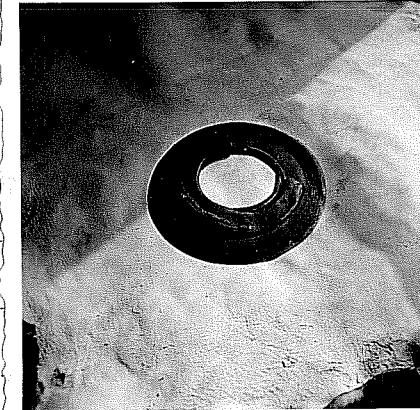
5442

86.

För beredningarna av
k. fästningarna användes det
på annan verktyg —
"Fräckspaden" och "stirk-
"Velingan" men, som den van-
liga kallas, "Velingan"

a

b

Foto: M. Fagerström

Fräckspad + verktyg

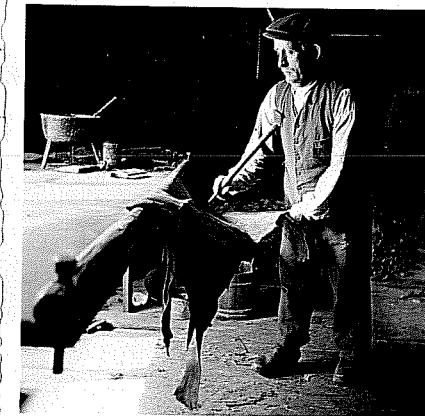
Skriv endast på denna sida!

"Velingan"

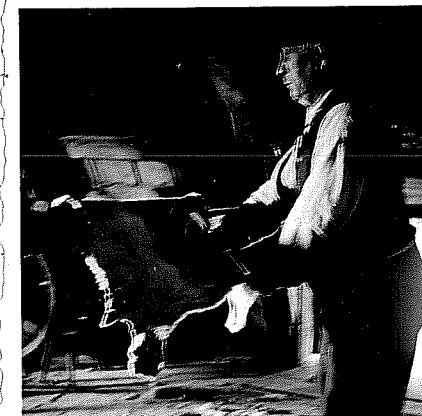
"Fräckspaden" liknar "Skäps-
prickan" men har omvänta fjär.
Den är ändes enkeltstötad på
tarmen. Den är ca
50 cm. långt Skäps. Gi bilden
finnes också det förra ovan-
nämnde "Västg.-fjärlet", men
har 3 fästelten 16 cm, 18 cm.
Ringarn är ca med
skäps. Ytterkanten föreställer
fårring (diam. 23 cm.).
Fräckspaden är den kändast
med 3 knoppar, li att det där
är lämpat för handen
och halsen vid omvänta fjärlet.
Främre "Fräckas" sätts
med "Fräckspaden" och ef-

54438.

tepunkas med "Telingan"

a

b

Foto: M. Fagerström

Fräckning

Lappfräckning

Skriv endast på denna sida!

I gavcist sättes ofta
läder i mind, då i det
till minnen av vaktstaden
har gavaren en liten utbalk-
ning med disk, där skin-
nen är täckt tigge fram-
me.

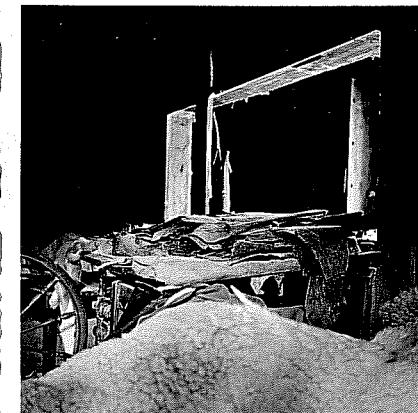

Foto: M. Fagerström

Skriv endast på denna sida!

544240.

Betrörde skomakaren maten
at här är vi därför i en
sko till stor fört, finns hos
gavaren vid hittills hand en i
papper med läder utskrifvit
"recept" varför den äm-
nade båten tillkans.